

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРУДОВЕ ПРАВО

Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший бакалаврський
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПІ: ПІ ОК 24

Мова навчання: українська

Кропивницький – 2025

Розробник:
КОЛЄСНІК Тетяна, професор
кафедри цивільно-правових дисциплін
д. ю. н., професор

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін
Протокол № 3 від «12» вересня 2025 р.

Завідувач кафедр

Ольга БОНДАРЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Право»
«12» вересня 2025 р.

Гарант ОПП

Ольга БОНДАРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська	
Рік підготовки:	3	3
Семестр:	5,6-й	5,6-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	6/180	
Змістових одулів:	2	
Змістових модулів:	2	
Лекції:	28 годин	16 годин
Семінарські:	14 годин	10 годин
Практичні:	18 годин	6 годин
Самостійна робота:	120 годин	148 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік/екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:3

1.2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти знань, навичок та уявлень щодо правового регулювання трудових відносин у сучасних умовах та здатності застосовувати здобуті знання на практиці, а також орієнтуватися у системі джерел трудового законодавства України: аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати норми трудового законодавства України, роз'яснювати їх зміст, розрізняти відносини, що регулюються трудовим правом та відносини, що регулюються іншими галузями права, вміло користуватися правовою термінологією. Вивчення дисципліни "Трудове право" скоригує здобувачів освіти на досягнення всебічного глибокого розуміння природи і суті трудових відносин, з застосуванням отриманих знань в практичній діяльності.

Завдання: засвоєння здобувачами вищої освіти основних положень чинного трудового законодавства України, що регулюють трудові та похідні від них правовідносини по працевлаштуванню, відносини профспілок з державними органами і власниками підприємств, установ, організацій з приводу організації праці, встановлення та застосування норм праці, відносини по нагляду і контролю за охороною праці, по розгляді трудових спорів та інші. В процесі вивчення дисципліни "Трудове право" здобувачі освіти повинні набути навичок в користуванні відповідними нормативними актами, уміти вирішувати конкретні практичні завдання, пов'язані з застосуванням норм трудового права, слідкувати за змінами в чинному законодавстві.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни є опанування навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Конституційне право».

Компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися під час опанування таких навчальних дисциплін, як «Цивільний процес», «Кримінальний процес» та вибіркових освітніх компонент: «Регулювання ринку праці, зайнятості та трудової міграції», «Право соціального забезпечення».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 13	ПРН 19	ПРН 21	ПРН 22	ПРН 23	ПРН 24
Знати на фундаментальному рівні методологію пізнання проблемних аспектів застосування норм трудового законодавства.	+				+	
Знати та володіти понятійним апаратом щодо визначення предмету, методу та основних правових інститутів трудового права.	+					
Знати чинне законодавство про рівність прав і володіти правовими інструментами ідентифікації прихованої дискримінації, що дозволяє інтегрувати гендерно-чутливий аспект в трудових правовідносинах та гарантувати рівні можливості для професійної реалізації працівникам.						+
Володіти практичними знаннями та вміння їх застосовувати при укладенні трудового договору з різних категоріями працівників; при переведенні та переміщенні; при звільненні чи розірванні трудового				+		+

договору на вимогу однієї з сторін.						
Знати проблемні аспекти щодо реалізації соціальної політики держави в цілому та молоді зокрема.	+					
Вміти аналізувати судову практику та застосовувати ППВС при складанні процесуальних документів для захисту прав та законних інтересів сторін трудового договору в позасудовій площині (медіація) та в судовому процесі при розгляді трудових спорів (конфліктів).	+	+	+	+	+	
Вміти аналізувати норми КЗпП України, проекту Трудового кодексу України та спеціальних законів України «Про Національну поліцію», «Про державну службу» та ін. для реалізації принципу єдності та диференціації при забезпеченні трудових правовідносин.	+	+	+	+	+	

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	п	ср		л	с	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади трудового права.										
Тема 1. Трудове право у системі національного права	12	2	2	-	8	14	2	2	-	10
Тема 2. Джерела трудового права.	12	2	2	-	8	10	-	-	-	10
Тема 3. Правовідносини у сфері трудового права.	12	2	2	-	8	14	2	2	-	10
Тема 4. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	12	2	2	-	8	12	-	-	-	12
Змістовий модуль 2. Трудовий договір.										
Тема 5. Укладення трудового договору.	16	2	-	4	10	14	2	-	2	10
Тема 6. Зміна умов трудового договору.	12	2	-	2	8	12	-	-	-	12
Тема 7. Припинення трудового договору.	14	2	-	2	10	14	2	-	2	10
Разом за змістовим модулем 1	90	14	8	8	60	90	8	4	4	74
Модуль 2										
Змістовий модуль 3. Умови праці.										
Тема 8. Правове регулювання	12	2	2	-	8	12	2	-	-	10

робочого часу.										
Тема 9. Правове регулювання часу відпочинку.	12	2	-	2	8	12	-	2	-	10
Тема 10. Оплата праці	12	2	2	-	8	12	-	2	-	10
Тема 11. Охорона праці і здоров'я працівників на виробництві.	12	2	2	-	8	12	-	-	-	12
Змістовий модуль 4. Відповідальність в трудовому праві. Порядок вирішення трудових спорів.										
Тема 12. Дисципліна праці. Дисциплінарна відповідальність.	12	2	-	2	8	14	2	2	-	10
Тема 13. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	14	2	-	2	10	14	2	-	-	12
Тема 14. Порядок вирішення трудових спорів.	16	2	-	4	10	14	2	-	2	10
Разом за змістовим модулем 2	90	14	6	10	60	90	8	6	2	74
Усього годин	180	28	14	18	120	180	16	10	6	148

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТРУДОВОГО ПРАВА.

Тема 1. Трудове право у системі національного права.

Становлення і розвиток трудового права. Соціальне призначення трудового права.

Поняття трудового права як галузі права: індивідуальні та колективні трудові відносини. Сфера дії норм трудового права.

Поняття та особливості методу трудового права в умовах ринкової економіки. Єдність і диференціація трудового права.

Роль і функції трудового права в умовах ринкової економіки. Зміст соціальної, захисної, виробничої функції трудового права.

Відмежування трудового права від суміжних галузей права (цивільного права, права соціального забезпечення, адміністративного права). Система галузі права та система трудового законодавства.

Тенденції розвитку трудового права в умовах ринкової економіки з урахуванням гендерного аспекту та заборонени дискримінації у сфері праці.

Тема 2. Джерела трудового права.

Поняття, види, особливості джерел трудового права. Історія розвитку законодавства про працю. Загальне і спеціальне трудове законодавство. Конституція України як основне джерело трудового права. Міжнародні договори про працю, ратифіковані Україною як джерела трудового права.

Кодекс законів про працю України Закони та підзаконні нормативно-правові акти як джерела трудового права. Значення рішень Конституційного Суду України та керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України.

Основні Конвенції і рекомендації МОП у сфері праці. Конвенція про скорочення робочого часу до сорока годин на тиждень № 47 1935 року, Конвенція про інспекцію праці у промисловості й торгівлі № 81 1947 року, та інші. Європейські міжнародні акти у сфері трудових та інших соціальних прав людини. Акти Ради Європи про захист прав у сфері праці. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рада Європи, 1950 р.), Європейська соціальна хартія (переглянута) (Рада Європи, 1996 р.), Європейський кодекс соціального забезпечення (переглянутий) (Рада Європи, 1990 р.). Акти Європейського Союзу про захист прав у сфері праці. Договір про Європейський Союз (1992 р.), Хартія Співтовариства про основні соціальні права працівників (1989 р.), Хартія основних прав Європейського Союзу (2000 р.). Дія нормативно-правових актів у часі, просторі, та за категоріями працівників. Загальна характеристика Пректу Трудового кодексу України.

Тема 3. Правовідносини у сфері трудового права.

Поняття та особливості індивідуальних трудових правовідносин. Види індивідуальних трудових правовідносин. Структура індивідуальних трудових правовідносин.

Підстави виникнення, зміни та припинення індивідуальних трудових правовідносин.

Правовий статус суб'єктів індивідуальних трудових правовідносин.

Трудова правосуб'єктність працівника: виникнення, зміст і припинення, випадки обмеження.

Роботодавець як суб'єкт трудових правовідносин. Ознаки трудової правосуб'єктності роботодавця. Види колективних трудових правовідносин, їх загальна характеристика.

Тема 4. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.

Соціально-економічні аспекти ринку праці в Україні. Законодавство про зайнятість населення. Поняття, форми зайнятості і державна політика в цій сфері. Державні гарантії зайнятості населення в умовах воєнного стану. Порядок працевлаштування громадян. Професійна підготовка і перепідготовка незайнятих громадян.

Порядок реєстрації та ведення державного обліку громадян, які шукають роботу державною службою зайнятості. Поняття підходящої роботи. Особливі гарантії працівникам, які втратили роботу у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці. Соціальні гарантії в умовах воєнного стану.

Правовий статус безробітного. Порядок реєстрації безробітних державною службою зайнятості. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги. Види забезпечення на випадок безробіття: допомога по безробіттю; допомога по частковому безробіттю;

матеріальна допомога в період професійної підготовки, перепідготовки чи підвищення кваліфікації безробітного; матеріальна допомога по безробіттю, одноразова матеріальна допомога безробітному та працевдатним особам, які перебувають на його утриманні; допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи яка перебувала на його утриманні.

Змістовний модуль 2. ТУДОВИЙ ДОГОВІР

Тема 5. Укладення трудового договору.

Поняття і значення трудового договору. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів які пов'язані з працею. Сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Умови які передбачені в чинному законодавстві та умови, які встановлюються за згодою сторін при укладенні трудового договору. Необхідні і додаткові умови трудового договору. Загальний порядок укладення трудового договору, його оформлення. Рівність можливостей та заборона дискримінації при укладенні трудового договору. Особливості укладення трудового договору в умовах воєнного стану.

Строк трудового договору: укладення трудового договору на невизначений строк, на визначений строк встановлений за погодженням сторін на час виконання певної роботи.

Форма трудового договору. Контракт, як особлива форма трудового договору, сфера застосування контракту. Порядок укладання контракту при прийнятті на роботу. Особливості та порядок укладання окремих видів трудових договорів: трудовий договір про тимчасову роботу, трудовий договір про сезонну роботу, трудовий договір про сумісництво, трудовий договір про суміщення професій, трудовий договір про дистанційну та надомну роботу та ін.

Тема 6. Зміна умов трудового договору.

Поняття та характеристика припинення трудових відносин, розірвання трудових відносин та звільнення з роботи в умовах воєнного часу. Класифікація підстав припинення трудового договору: загальні та додаткові підстави; припинення за згодою сторін, за ініціативою роботодавця, за ініціатив працівника, за ініціативою третіх осіб. Внаслідок обставин які не залежать від волі осіб.

Поняття, характеристика та наслідки зміни істотних умов праці в умовах воєнного часу: релокація підприємств.

Тема № 7. Припинення трудового договору.

Поняття та характеристика припинення трудових відносин, розірвання трудових відносин та звільнення з роботи. Класифікація підстав припинення трудового договору: загальні та додаткові підстави; припинення за згодою сторін, за ініціативою роботодавця, за ініціативи працівника, за ініціативою третіх осіб, внаслідок обставин які не залежать від волі осіб.

Юридичні гарантії при припиненні трудового договору. Проведення розрахунку при звільненні.

Модуль 2

Змістовний модуль 3. УМОВИ ПРАЦІ

Тема № 8. Правове регулювання робочого часу.

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Правові нормативи робочого часу. Поняття і види робочого дня, робочої зміни, робочого тижня. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу, неповний робочий день. Режими робочого часу і порядок їх встановлення. Змінна робота, вахтовий метод роботи, гнучкі графіки роботи не нормований робочий день.

Особливості регулювання робочого часу в умовах воєнного стану. Дистанційна (надомна) робота та специфіка цієї форми організації праці. Особливості регулювання робочого часу працівників в умовах воєнного стану. Поняття надурочних робіт і порядок їх застосування. Чергування. Облік робочого часу: поденний, тижневий, підсумковий.

Тема № 9. Правове регулювання часу відпочинку.

Право на відпочинок і його гарантії. Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня, зміни, щоденні перерви в роботі. Щотижневі вихідні дні, святкові і неробочі дні в умовах воєнного стану.

Поняття і види відпусток. Щорічна додаткова відпустка її види і порядок надання. Додаткова відпустка у зв'язку з навчанням. Творча відпустка. Соціальна відпустка. Відпустка без збереження заробітної плати. Особливості надання відпусток в умовах воєнного стану.

Тема 10. Оплата праці.

Соціально-економічні аспекти оплати праці. Правове визначення поняття оплата праці. Відмінність заробітної плати від винагород за цивільно-правовим договором, гарантійних і компенсаційних виплат. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, заохочувальні і компенсаційні виплати. Мінімальна заробітна плата: поняття, функції умови визначення її розміру.

Співвідношення державного і договірною регулювання заробітної плати. Порядок встановлення і перегляду розміру мінімальної заробітної плати. Нормування праці на підприємстві.

Поняття гарантійних і компенсаційних виплат. Гарантійні виплати та їх види. Соціальні гарантії для працівників та роботодавців що підлягають мобілізації.

Індексація заробітної плати. Компенсація втрати частини зарплати у зв'язку з порушенням строків її виплати.

Тема № 11. Охорона праці і здоров'я працівників на виробництві.

Конституційне право працівників на належні, безпечні і здорові умови праці. Законодавство про охорону праці працівників на підприємстві. Поняття охорони праці. Зміст інституту охорони праці і здоров'я працівників на виробництві за трудовим правом. Принципи правової охорони праці працівників. Гарантії прав працівників на охорону праці. Організація охорони праці працівників на підприємстві. Державне управління охороною праці працівників. Участь трудових колективів, профспілок у регулюванні охорони праці на підприємстві.

Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці на підприємстві: фінансування охорони праці; медичний огляд працівників; інструктаж і навчання працівників правилам техніки безпеки і виробничої санітарії. спеціальні правила охорони праці на важких, небезпечних, шкідливих роботах. Правила особливої охорони праці і здоров'я жінок, молоді та осіб із пониженою працездатністю.

Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах в установах і організаціях. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Специфіка охорони праці працівників в умовах воєнного стану. Відшкодування шкоди заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків.

Змістовний модуль 4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ ТРУДОВИХ СПОРІВ

Тема № 12. Дисципліна праці. Дисциплінарна відповідальність.

Поняття і значення дисципліни праці в умовах ринкової економіки. Правові засоби забезпечення дисципліни праці. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку: підприємства, установи, організації. Статути, положення про дисципліну. Правила внутрішнього трудового розпорядку, інші локальні нормативноправові акти підприємства, установи, організації. Трудові обов'язки працівника і роботодавця. Повноваження трудових колективів, профспілкових організацій, у забезпеченні трудової дисципліни.

Система стимулювання праці за трудовим правом. Заохочення за успіхи в роботі: поняття, підстави, види, порядок застосування.

Особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності окремих категорій працівників в умовах воєнного стану. Поняття і ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Дисциплінарний проступок як підстави дисциплінарної відповідальності. Загальна і спеціальна дисциплінарна відповідальність. Дисциплінарні стягнення порядок їх застосування, оскарження і зняття. Додаткові заходи впливу на порушників трудової дисципліни. Заходи громадського впливу, що застосовуються в разі порушення трудової дисципліни.

Тема № 13. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

Правова природа матеріальної відповідальності сторін трудового договору, її відмінність від цивільно-правової відповідальності. Підстави і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну майну роботодавця. Види матеріальної відповідальності працівників: обмежена і повна. Обмежена матеріальна відповідальність та її розмір. Повна індивідуальна матеріальна відповідальність. Колективна матеріальна відповідальність. Визначення розміру шкоди і порядок її відшкодування. Визначення розміру шкоди у випадках, коли її фактичний розмір перевищує номінальний.

Матеріальна відповідальність роботодавця в трудових правовідносинах: у разі незаконної відмови у прийнятті на роботу; у разі незаконного звільнення або незаконного переведення на іншу роботу; у разі затримки видачі трудової книжки; у разі незаконного відсторонення. Підстава, умови відповідальності та її розміри. Визначення розміру відшкодування і порядок стягнення.

Тема 14. Порядок вирішення трудових спорів.

Поняття, види і причини виникнення трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду індивідуальних трудових спорів. Поняття, види підвідомчості індивідуальних трудових спорів. Система органів розгляду трудових спорів.

Комісії по трудових спорах (КТС), їх організація і компетенція. Порядок і строки розгляду спорів в КТС. Розгляд індивідуальних трудових спорів у суді. Трудові спори, що безпосередньо розглядаються судом. Строки звернення до суду за вирішенням трудових спорів. Процесуальні особливості розгляду трудових спорів судом. Виконання судових рішень з трудових спорів.

Використання досвіду ЄС щодо вирішення індивідуальних трудових спорів. Медіація як ефективний спосіб вирішення індивідуальних трудових спорів.

Особливості розгляду трудових спорів деяких категорій працівників (працівників Національної поліції, суддів, прокурорсько-слідчих працівників).

Поняття колективних трудових спорів, їх предмет, сторони. Порядок примирних процедур розв'язання колективних трудових спорів. Роль Національної служби посередництва і примирення, її права і обов'язки щодо сприяння вирішенню колективних трудових спорів. Трудовий арбітраж.

Право на страйк і його обмеження. Гарантії та правове становище працівників у зв'язку з проведенням страйку. Відповідальність за порушення законодавства про колективні трудові спори.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів та здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної та заочної форм здобуття освіти

Підсумковий контроль – ЗАЛІК	Підсумковий контроль – ЕКЗАМЕН
Аудиторна робота – 80 балів	Аудиторна робота – 40 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 10 балів
Залік	Екзамен – 50 балів
Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів

Для переводу оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі заліку необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} * 0,5 + \text{КНО}} * 16$$

– AP – результат аудиторної роботи; – МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни). Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число; – КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО; – КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

Для переводу оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі екзамену необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} * 0,5 + \text{КНО}} * 8$$

МКО + КДО*0,5 + КНО

- АР – результат аудиторної роботи;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни).

Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;

- КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

– 45-50 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю виконав/виконала завдання правильно, допустив/допустила 1-2 помилки, вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 35-44 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти виконав/виконала усі завдання та допустив/допустила незначні лексичні та граматичні помилки, володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 25-34 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти виконав/виконала усі завдання та допустив/допустила значні лексичні та граматичні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-24 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання та робить значні лексичні та граматичні помилки, які суттєво впливають на результат, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь – оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та

колективних завдань у самостійній роботі; – оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами; – оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу; – оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється: – оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти; – оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки; – оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки; – оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

1. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною

			кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Венедіктов С. В. Трудове право України: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с.
2. Колеснік Т.В., Клемпарський М.М. Трудове право: навчальний посібник. Харків: Факт, 2023. 202 с.
3. Назарчук О. М. Трудове право: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2025. 230 с.
4. Трудове право: підручник. В.І. Щербина, А.М. Соцький. Чернівці: Технодрук, 2021. 552 с.
5. Трудове право України: підручник за ред. проф. О. М. Ярошенко. Харків: Вид-во 2022. 376 с.

Додаткові

1. Безусий В.В. Принципи захисту трудових прав працівників в умовах воєнного стану. *Форум права*. №2. 2025. С. 18-25.
2. Гришина Ю.М., Чанишева Г.І. Форми здійснення соціального діалогу за законодавством України та окремих країн ЄС. *Право і суспільство*. №1. Т1. 2024. С. 109-115.
3. Гончар Р. В. Проблеми правового регулювання розірвання трудового договору за порушення трудової дисципліни в особливих умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2022. № 72. Ч. 2. С. 279-286.
4. Ділігул А.С. Особливості укладання і розірвання трудового договору: практичні аспекти. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* № 1. 2024. С. 126-129.

5. Занфірова Т.А. Основні тенденції реформування трудового законодавства: вплив воєнного стану. *Актуальні питання вітчизняної юриспруденції*. № 3. 2022. С. 52-67.

6. Золотухіна Л. Сучасні тенденції та проблеми правового регулювання сумісництва. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С.156-164.

7. Збрицька Т.П., Мінін В.С. Соціально-економічна ефективність зайнятості молоді: регіональний аспект. *Економіка і організація управління*. № 3 (43) 2021. С. 156-167.

8. Костюченко О. Є. Роль соціально-партнерських відносин в умовах воєнного стану в контексті досягнення цілей сталого розвитку України: Розвиток галузевого законодавства України: виклики воєнного стану: зб. наук. праць / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Л. В. Красицької. Київ : Алерта, 2024. С. 116-133.

9. Колеснік Т.В. Забезпечення гендерного балансу в умовах COVID-19: сучасні виклики. *Право і суспільство*. №2. 2022. С. 108-114.

10. Колеснік Т.В., Селезень С.В. Застосування практики Європейського суду з прав людини при захисті трудових прав працівників. *Право і суспільство*. №4. 2022. С. 208-214.

11. Колеснік Т.В. Дистанційна робота державних службовців у період воєнного стану. *Правовий часопис Донбасу*. №4.(81). 2022. С.25-29.

12. Колеснік Т.В. Мобінг: сутність та законодавча регламентація захисту трудових прав працівників. *Правовий часопис Донбасу*. №1. (82), 2023. С. 16-21.

13. Колеснік Т.В. Запобігання дискримінації у сфері праці: актуальні питання. *Правовий часопис Донбасу*. № 1 (86), 2024. С.22-26.

14. Колеснік Т.В. Удосконалення законодавства щодо надання відпусток у період дії воєнного стану. *Правовий часопис Донбасу* №3. 2024. С.16-21.

15. Колеснік Т.В., Ігнатенко В.В. Прийняття трудового кодексу України як актуальна потреба сучасності. *Право UA*. №. 4. 2024. С.452-459.

16. Колеснік Т.В., Клемпарський М.М., Механізм позасудового врегулювання трудових конфліктів: досвід країн ЄС і шляхи для України. *Правовий часопис Донбасу*. №2. 2025. С.37-42.

17. Клемпарський М.М. Професійні спілки як суб'єкти трудового права. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. Вип.1. 2023. С. 33-37.

18. Мазуренко О.А. Судовий захист трудових прав та законних інтересів в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* № 5. 2022. С.60-65.

19. Мидель А. М. Підходи до розуміння способів захисту трудових прав в контексті окремих концепцій суб'єктивного права. *Правові новели*. 2022. № 16. С. 23-28.

20. Мельник Л. Молодіжне безробіття: дослідження проблем та потреб. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 1 (24). С. 35-44.

21. Пижова М. О. Реалізація випускниками закладів вищої освіти, які продовжують навчання в аспірантурі, права на працю. *Право і суспільство*. № 1. 2023. С. 135-140.
22. Павловська Л.В. Реалізація права на працю через визначення трудової функції працівника. *Право і суспільство*. №.3. 2024. С. 157-161.
23. Серета О. Г. Юшко А. М. Мотивація праці як передумова трудової мобільності у період воєнних дій та часи повоєнного відновлення. *Право і суспільство*. № 1. 2023. С. 141-147.
24. Серета О. Г. Бурнягіна Ю. М. Окремі питання добору на державну службу: зарубіжний досвід та вітчизняні перспективи. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* № 1. 2023. С. 72-78.
25. Сіроха Д. І. Нормотворчість суб'єктів трудового права: проблеми теорії та практики: монографія. Київ : ПВГОІ «Видавництво Людмила». 2020. 394 с.
26. Стадніченко С. В. Особливості правового регулювання працевлаштування молодих спеціалістів. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. №4. С. 168-174.
27. Скляр І.П., Поліщук М.В. Особливості організації обліку розрахунків з оплати праці в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. Вип. (47). 2023. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2130/2059>
28. Тараненко Л.С., Чудик-Білоусова Н. І. Трудовий договір як регулятор відносин у сфері соціального забезпечення в сучасних умовах. *Держава та регіони Серія: Право*, 2023 р., № 1 (79). С. 62-69.
29. Черкасов О. В. Проблеми єдності та диференціації відповідальності у трудовому праві України: монографія. Харків. Право, 2019. 240 с.
30. Чернега В.М. Розвиток доктрини національного трудового права на початку III тисячоліття. *Юридичний науковий електронний журнал*. №3. 2023. С. 260-268.
31. Шумна Л. П. Інститут медіації як альтернативний спосіб вирішення трудового спору. Л. П. Шумна, А. М. Сікун, Д. В. Кисельов. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. Вип. 88 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса: Гельветика, 2020. С. 163-169.*
32. Шумило М.М., Сімугіна Я.В. Унормування відеоспостереження за працівником на робочому місці відповідно до стандартів ради Європи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. Т.2 № 89. 2025. С.222-237.
33. Юркевич Є.В. Співвідношення дискримінації та диференціації в правовому регулюванні трудових відносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. Т.2 № 89. 2025. С.237-242.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: від 28. 06. 1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс законів про працю України: від 10.12.1971. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

4. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5067-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

5. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2012 р. № 5026-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

6. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (в ред. Закону України від 21 листопада 2002 р. № 229-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045-XIV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

8. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23 грудня 2010 р. № 2862-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 р. № 137/98-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку. Закон України від 11 квітня 2024 р. № 3633-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3633-20/card2#Card>

11. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2136-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>

12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо оптимізації трудових відносин: Закон України від 01.07.2022. № 2352-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20#Text>

13. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. № 504. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

14. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/108/95-%D0%B2%D1%80>

15. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23.10.2012 №2862-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №28. Ст. 255.

16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі: Закон України від 05.05.2021. № 3623. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/202936.html>

17. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

18. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 р. № 3674 – VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>

19. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст.542.

20. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 від3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст.260.

21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку. Закон України від 11 квітня 2024 р. № 3633-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3633-20/card2#Card>

22. Про утворення Національної служби посередництва і примирення. Указ Президента України від 17 листопада 1998 р. № № 1258/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1258/98/ed20001230#Text>

23. Порядок реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу. Постанова Кабінету Міністрів України № 446 від 30 березня 2023 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446-2023-%D0%BF#Text>

24. Про затвердження Порядку визначення осіб з інвалідністю, які можуть бути працевлаштовані, та надсилання до Державного центру зайнятості інформації про таких осіб: Наказ Міністерства соціальної політики від 10.04.2024. № 172-Н. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-24#Text>

25. Статут Міжнародної організації праці від 28 червня 1919 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_154.

26. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. Міжнародний документ. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

27. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. Міжнародний документ. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

28. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 105 про скасування примусової праці: Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2021-III. *Офіційний вісник України*. 2000. № 44 (17.11.2000). Ст. 1879.

29. Про ратифікацію Європейської угоди про осіб, які беруть участь у процесі Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.06.2004 №1846-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. №38. Ст. 477.

30. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці №173 1992 року про захист вимог працівників у випадку неплатоспроможності роботодавця: Закон України від 19.10.2005 р. №2996-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. №2-3. Ст. 39.

31. Порядок реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 446 від 30 березня 2023 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446-2023-%D0%BF#Text>

32. Про затвердження Порядку визначення осіб з інвалідністю, які можуть бути працевлаштовані, та надсилання до Державного центру зайнятості інформації про таких осіб: Наказ Міністерства соціальної політики від 10.04.2024 № 172-Н. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-24#Text>

33. Конвенції №158 Міжнародної організації праці про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця. Конвенції та Рекомендації,

ухвалені Міжнародною організацією праці 1965–1999 рр. Т. II. 2-ге вид. Женева : Міжнар. бюро праці, 2001. С. 1223-1229.

34. Конвенція № 100 про рівне винагородження чоловіків і жінок за рівноцінну працю 1951 р. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1919–1964 рр. Т. I. 2-ге вид. Женева: Міжнар. бюро праці, 2001. С. 538–541.

35. Конвенція № 111 про дискримінацію в галузі праці та зайнятості 1958 р. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1919-1964 рр. Т. I. 2-ге вид. Женева : Міжнар. бюро праці, 2001. С. 648-651.

36. Конвенція № 117 про основні цілі та норми соціальної політики 1962 р. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1919-1964 рр. Т. I. 2-ге вид. Женева : Міжнар. бюро праці, 2001. С. 688-699.

37. Конвенція № 131 про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються, 1970 р. Конвенції та Рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1965-1999 рр. Т. II. 2-ге вид. Женева: Міжнар. бюро праці, 2001. С. 9007-9010.

38. Трудовий кодекс України: Проект № 1658 (доопрацьований). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69516>

Рішення ЄСПЛ

1. Рішення ЄСПЛ у справі «Пічкур проти України» № 10441/06 від 07.11.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_984#Text

2. Рішення ЄСПЛ у справі «Кузнецов та інші проти України» (CASE OF KUZNETSOV AND OTHERS v. UKRAINE) (Заяви № 9988/16, № 41238/16 та № 44703/19) від 12.01.2023р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/z_konodastvo/Kuznetcov_Ukraine.pdf

3. Рішення ЄСПЛ у справі «Willis v. the United Kingdom» заява № 36042/97, п. 48, ECHR 2002-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_170#Text

4. Рішення ЄСПЛ у справі «Овчаренко та Колос проти України» (Заяви № 27276/15 і № 33692/15) від 12.01.2023. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/zakonodastvo/Ovcharenko_Ukraine.pdf

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

2. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

4. Державна служба України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/biohrafiia/>

5. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

6. Державна служба зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>

7. Федерація професійних спілок України. URL: <http://www.fpsu.org.ua/>

8. Міжнародна організація праці.

URL: <https://www.ilo.org/global/langen/index.htm>.

9. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://reyestr.court.gov.ua/>